

MISSZIÓI LAPOK.

Evangélikus egyházi, bel- és külmissziói havi folyóirat.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Scholtz Ödön, evangélikus lelkész,
Ágfalva (Sopronmegye),

kihez a lap szellemi és anyagi részét illető összes köz-
lemények küldendők.

Előfizetési ár egész évre 5 korona.

Egyes szám ára 50 fillér.

Hirdetések egyezség szerint számíttatnak.

Annakokáért azon indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus
Jézusban is. Fil. 2, 5.

A passzió időszakában a szenvedő Megváltónak képe áll előttünk. Mi az, ami fölött keseregjünk, ha nézésébe elmerülünk? Afölött keseregjünk, hogy arcát a vér lassan hulló cseppjei éktelenítik, vagy pedig a töviskorona okozta sebhelyek sajgó fájdalommal fölött? Az isten- és emberfián ejtett gyalázat fölött, melylyel ellenesei elhalmozzák, vagy pedig a római helytartónak és katonáinak durva élceléssel kieszelt csufolódása fölött, melylyel Jézust és ellenségeit egyaránt nevetség tárgyává tenni kívánják? De tovább vezet a passziói történet a kinos keresztfa alá, melyen a világ Megváltója elhagyatva csügg. Elnémult a gúny, melylyel a keresztre feszített bűnösök egyike Jézust illette, a másíknak utat nyitott az Üdvözítő a mennyországba. Jézus anyját a kedves tanítvány gondjaiba ajánlotta, immár csak az utolsó küzdelem várakozik reá. Ekkor megnyílik ajaka és üdítő, az eszméletfosztó halálküzdelemben elevenítő italt kíván: „Szomjuhozom!” Nem elalélt lélekkel, hanem szívének szerető, önfeláldozó indulatának teljes erejével, üdvözítő hivatásának tiszta tudatosságával áldozza fel a Megváltó szent, igaz életét s így fizeti Istennek a bűnösök megérdemelt büntetésének váltásdíját. Afölött keseregjünk, hogy így, csakis így a halálban tanúsított s a halál mély fájdalomának tiszta érzetét elszenvedő engedelmességgel fizethetett Istennek szent Fia bűneinkért váltásdíjat. Ismerjünk fel bűneinknek, s megérdemelt büntetésünknek reánehazedő sulyának nagyságából a mi kárhozatos voltunkat.

Ha pedig ez az ismeret felrázta lelkünket a bűn kedvelésének mámorából, akkor az, ami szívünknek fájó bűnbánatát felkeltette viszont csillapítani fogja lelkiismeretünk vádló szavát, bizalmat fog kelteni az iránt, aki élete árán váltságunkat szerzte. Akkor betelik szívünk szent áhitattal s megismeri mint füzte Isten életünket s üdvösségünket Jézusunk sorsához, mint nyílt meg fölötte immár számunkra is a mennyeknek kapuja, hogy benne és vele együtt éljünk. Ha szívünk ezt tapasztalta, akkor megértjük Pál apostolnak intését: „Annak okáért azon indulat legyen bennetek, mely volt a Jézus Krisztusban is.“ Többé az önzés undok indulata szívünkön nem uralkodhatik, mert annak országában és uralma alatt élünk, aki saját szent életének feláldozása árán magához váltotta lelkünket. Az ő lelke pedig, ki szívünket a belé vetett hit által megújította, életünk célját, értékét és erejét az ő szeretetének üdözítő élvezetében, boldogító gazdagságában és érvényesülésében megismertette, úgyhogy érezzük és tudjuk, hogy a Megváltónak életben és halálban tanúsított engedelemmel hozott engesztelő áldozata csak úgy lehet lelkünknek maradandó vigasza, ha viszont mi Őt és az Ő országát hű szeretettel szolgáljuk.

B . . . r.

. . . Szedjétek fel a maradékdarabokat, hogy semmi el ne vesszen . . .

A M. L. 2. sz.-ban megjelent cikkemben azt irtam, hogy a kifogyhatatlan sareptai véka és korsó még a XX. században is megvan és lehet belőle meríteni. Melyik az a véka és korsó, és hogyan kell belőle meríteni, azt most akarom leírni s ezzel rámutatni egyúttal azon rejtett kincsekre, melyek mindenkinek házában vannak, de amelyekről nem tudjuk, hogy kincsek. Egyúttal arra is akarok rámutatni, hogyha a rejtett kincsek összegyűjtetnek, akkor testet ölthet néhány szép belmissziói eszme.

Ilyes próféta és a sareptai özvegyasszony történetét olvasva, megilletődéssel gondolkoztam ezek felett: „A vékabeli liszt el nem fogya, sem pedig a korsóbeli olaj el nem fogya az Urnak beszéde szerint“. Gondolataim visszaszálltak oda, hol annyira szeretek gondolatban időzni, hol oly sok szépet, nemeset, keresztényit láttam. Visszaszálltak Bethelbe, a Bodelschwingh által életbe léptetett szeretetintézményekre, az ott tapasztaltakra. Amint így elmerengtem s gondolatban végig jártam az összes épületeket, ime egyszerre csak látom ama sareptai vékát és korsót egy gyönyörű ház alakjá-

ban, melynek felirata: „Szedjétek fel a maradék darabokat, hogy semmi el ne vesszen.“ (Lásd a mellékelt képet.)

Hogy milyen célt szolgál ezen épület, mikép keletkezett, arra igen kíváncsi voltam ott létem alatt s azt akarom itt elmondani amint azt magától Bodelschwingh fiától, ki lelkész és a betheli diakonisszaház vezetője, hallottam s később a „Bote von Bethel“-ben olvastam. A „Brockenhaus“ melyben a „maradék darabokat“ gyűjtik s mely Bethel számára kifogyhatatlan kincsesbánya, valóságos véka és korsó lett, sajátságos módon jött létre.

„Maradék“ ház.

Egy kályhalapát s egy kés hevert a földön, melyek a gyógyszer-tár feltörésére szolgáltak. A szekrényben annyi mérge volt, hogy néhány száz ember megmérgezésére is elegendő lett volna. A méreggel együtt még azon könyvek is eltűntek, melyekben a mérgek használati utasítása volt leírva. Nagy volt az izgalom, ijedelem az egész telepen, a betegek s egészségesek között. Sokaknak nem izlett az étel és ital, mert azt hitték, hogy meg van mérgezve. Volt akkoriban a telepen egy beteg, ki nagyon értett a betöréshez, egy szeggel ki tudta fúrni a falat s kiszökni a fogságból. A gyanu erre esett, de vallatása nem vezetett eredményre.

Azon nap estéjén, mikor a hír bejárta a telepet, egy öszültni kezdő, szakállas ember lépett ki a diakonisszaházból, hol őt mint tüdőbeteget ápolták és Bodelschwingh feleségéhez ment, hol azt mondta: „Azt hiszem, a mérget én loptam el, nem emlékszem már reá! Tegnap este a gyógyszer-tárban voltam és a mérekszekrény előtt állván azt gondoltam, minden mérget el kell tüntetni a világból“. Ezen betegnek voltak néha pillanatai, melyekben a holdkórosokhoz hasonlított s önmagáról semmit nem tudott. Az eltűnt méregnek még mai napig sincs semmi nyoma. A szakállas ősz ember, kinek képe itt látható s kit Schnittger Károlynak hívnak, azonban megmaradt állítása mellett, hogy ő lopta el s tüntette el a mérget. Ez az ember éppen azon titokzatos esemény következtében lett a betheli betegeknek egyik legnagyobb jótevője. Schnittger mint kedélybeteg kereskedő jött a betheli telepre, hol utóbb a diakonisszaház pénztárát vezette. Kedélybeteg lévén, az orvos

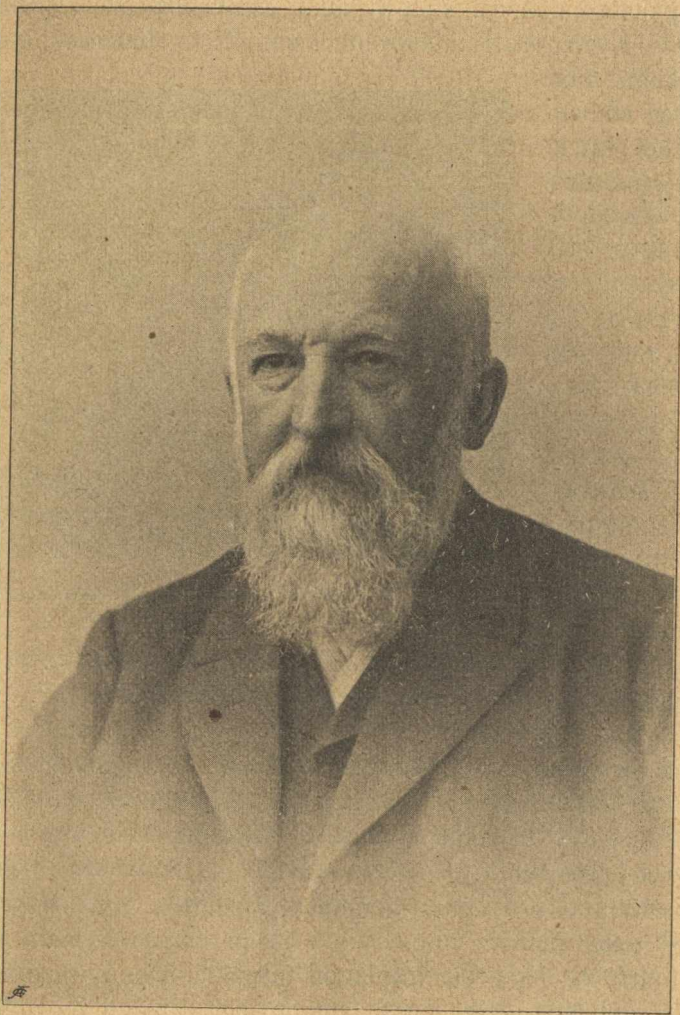
Egy napon futó tűzként terjedt el az egész telepen a hír: „az elmult éjszaka ellopták gyógyszer-tárunkból az egész mérget.“ A gyógyszer-tár a diakonisszák épületében van s egy gyógyszerészi oklevéllel bíró diakonissza vezeti. Amint reggel ez a diakonissza bement a gyógyszer-tárba, látta, hogy a mérekszekrény el-

morfiomot rendelt neki, de ő nem igen szerette ezt szedni, mert mérget látott benne, mely gondolkozására káros befolyással van. Így támadhatott a gyógyszerházban az a gondolata, hogy minden mérget el kell tüntetni a világból. Az a gondolat aztán, hogy ő lehet a méregtolvaj, hogy ő követhette el a lopást egy öntudatlan, beszámíthatatlan pillanatban, többé nem hagyta nyugodni. Vádolta önmagát, s egyszerre csak bejelentette Bodelschwingnek, hogy olyan ember mint ő, ki lopást követett, többé nem vezetheti a pénztári könyveket s a diakonisszaház pénzét nem kezelheti. E mellett meg is maradt. Hogy azonban napjait tétlenül ne töltsse el, elhatározta magában, hogy gyűjteni fog mindenféle maradék darabokat, régi viselt ruhákat, könyveket, bélyegeket s több más tárgyat, melyeknek kijavitása által foglalkoztathatja a betegeket s még néhány fillért meg is takaríthat Bethel számára.

Egy darab papirosra írta azon tárgyak nevét a melyeket ő össze akart gyűjteni és kérte Bodelschwinget, hogy egy felhívást írjon a papirosra, nevezett tárgyak beküldésére kérvén fel a német evang. hiveket. Bodelschwing ezt meg is tette anélkül, hogy tudta volna, mily nagy jelentőségű mozgalmat fog ezáltal megindítani. Schnittger kinyomatta s szétküldötte ezen felhívást az ország minden részébe. Csodálatos, néhány nap múlva úgy a paloták, mint a kunyhók, úgy a gazdagok mint a szegények kamráiban nagy sürgés-forgás támadt. Előkerestek mindenféle lim-lomot, ringy-rongyot, elviselt ruhát, edényt, butordarabot, stb. becsomagolták s küldték Bethelbe. Oly sűrűn érkeztek a nagy ládák, hogy alig győzték a vasuti állomásról behordani a telepre. Napról-napra növekedett a ládák száma, úgy annyira, hogy több ezerre szaporodtak. Volt azon ládákban különféle darab, különféle tárgy: régi kelyhek s kádak, cilinderek s szivarvégek, flóták s foliánsok, gyémántok s nagykabátok, puskák s sapkák, ujságok s nyakláncok, kávédarálók s tintatartók, varrógépek s régi képek, régi pénzek s fogkefék, diótörők s esernyők, papucsok s poharak, borotvák biciklik, hegedűk, hajkefék, zongora s elromlott óra, aluminium toll s staniol, elhasznált és jó cipő, azonkívül minden elképzelhető!

Egy gazdag, előkelő urinő a városában maga járt ilyen maradék darabokat gyűjteni s egy egész vaggonnal küldött. Egy zongoragyár pedig 40 drb. régi zongorát. Az iskolás gyermekek az elhasznált író tollakat gyűjtötték Bethel számára; magának a német császárnak gyermekei egy láda stanielt küldtek; kis gyermekek pedig az anyjuk varrógépe alatt összeszedett cérnaszálakat. Urak s hölgyek a divatból kiment ruhájukat; tisztak levetett uniformisukat küldték Bethelbe. (Az uniformis különös örömet okoz az epileptikus gyermekeknek, felveszik s katonásdit játszanak. Sokszor gyönyörködtem bennök, amint katonáknak öltözve, diakonok vezetése alatt kirándultak a teutoburgi erdőbe. Oly vigan marsiroztak, hogy észre se letetett venni, hogy ezek betegek. A játék, a támadás és retirálás hevében ők maguk is elfelejtették szomorú állapotukat. Mily csekélységgel is lehet ezen kicsinyeket boldoggá tenni!!)

Ezrével érkeztek a küldemények, s annyira megszorodott a ládák száma, oly sok hely kellett a küldött tárgyak kijavítására, hogy kénytelenek voltak a „maradék darabok“ számára egy külön házat építeni, mely fenti képünkön látható. A beküldött tárgyak kijavítására különféle műhelyek keletkeztek az épületben; van ott szabó, könyvkötő, órás, esernyő, kosár-

Schnittger Károly.

kötő, kovács, lakatos, bádogos, esztergályos és sok másféle műhely, mely műhelyekben epileptikusokon kívül, szegény foglalkozás nélküli munkások is kapnak foglalkozást. A gépek körül csakis egészséges munkást alkalmaznak: epileptikust nem engednek gép mellé. A műhelyekben kijavított tárgyakat, az épületben levő bolthelyiségbe viszik, hol olcsón eladják Bielefeld lakosainak s a telepet látogatóknak. A küldött könyveket, kottákat, egy gyönyörű, gazdag antiquáriumba helyezik s árusítják; a tört üvegdarabokat

üveggyárnak adják el; a rossz könyveket, ujságokat s más küldött papírost a papirgyárnak; az ócska vasdarabokat vasgyárnak. A pléh skatulyák s dobozokból pedig gyermekjátékokat készítenek, pld. vonatokat, főző edényeket. A stanióból és olomból pedig katonákat s más játékszereket, miket igen jól értékesítenek karácsonykor. Mindent, amit csak eltudunk képzelni feldolgoztatnak, hogy betegeiket foglalkoztassák s egyuttal pénzhez is jussanak, mi ugyan nem képezi a főcélt, de ily nagy telep fenntartásához nagyon is szükséges. Kétszeresen adakoznak azok, kik Bethelbe küldik a „maradék darabokat“, mert

amellett, hogy anyagiilag támogatják, egyuttal módot nyújtanak a betegek foglalkoztatására. Gondoljuk csak el a szegény epileptikusok helyzetét, kik az iskolából, templomból, munkából, hivatalból ki vannak zárva, éppen betegségük miatt, s többre nem becsültetnek, mint egy elromlott butor darab, mely sutba dobatik; mily felemelő rájuk

A „Maradék darabok“ beszállítása.

nézve az, ha látják, hogy valamire még ők is felhasználhatók; ha ellenértéket tudnak szolgáltatni a könyörülő szeretetért; ha látják, hogy életük nem egészen céltalan.

Ime ez az eltűnt méregezekrény története. Isten gondolatai nem olyanok, mint ami gondolataink, az ő utai nem ami utaink: Csodálatosak utai is, gondolatai is. Az emberek egyszerű eszközök az ő kezében, kiket felhasznál tervei keresztül vitelére. Az elmebeteg Schnittger egy homályos pillanatban eltünteti a mérget; öntudatra ébredvén, lelkiismerete vádolja; pénztárosnak nem marad meg, hanem kezdi magát a fent leirt módon hasznossá tenni. Az Ur pedig gazdagon megáldá ezen gyermekének munkáját. A nagy lelki haszonhoz még nagyon sok anyagi haszon is járult és járul évről-évre, szakadatlanul. A 14-ik évi jelentés szerint 6758 küldemény érkezett, részint postán, részint vasuton. Az *egy év* alatt eladott tárgyakért pedig 83,009 márka folyt be.

Manap csak a számok, statisztikai kimutatások s tények beszélnek. Ime testvéreim, itt számok és tények beszélnek. Ime testvéreim, itt számok és tények szólnak hozzánk, nem mesteri formába öntött szavak. Ezen számok és tények bizony minden ékesszólás nélkül meghatják a gondolkodó embert s munkára, követésre serkentik. Egy év leforgása alatt 83,009 márkát előteremteni a semmiből, a „maradék darabokból“, hát bizony az megható. Ha

az évi jelentésből még megtudjuk azt, hogy a foglalkozás nélküli csavargó vándorok is kaptak munkát a „Brockenhausban“ s ezeknek napszám fejében kifizettek 28,649 márkát, akkor bizony még meghatóbb ezen háznak missziója.

Mióta Bodelschwingh az első felhívást kibocsátotta a „maradék darabokért“, azóta szakadatlanul érkeznek a küldemények évről-évre s többé nem lesz üres a „Brockenhaus“. Ez a XX. században ama kifogyhatatlan sareptai véka és korsó, mely Bethel szerencsétlen epileptikus lakóinak nyomorát nagyban enyhíti, szükségleteiket fedezi s melynek jótékony hatását a foglalkozás nélkül csavargá, züllött egzisztenciák is érzik. Ezek a rongyok, elhasznált ruhák, papirosok, foszlányok, romlott esernyők, órák stb. ama rejtett kincsek, melyek mi nálunk is minden házban vannak s melyek összegyűjtve, értékesítve, évente néhány ezer koronát tennének ki. Tíz éven át gyűjtve, értékesítve ezen rejtett kincseket, vajjon nem e hatalmas összeg gyűlne be megint, melylyel a jubileumi évben valamilyen belmissziói szeretetintézményt lehetne magvalósítani. Ha csak minden lelkész és tanító összegyűjtené évente az irodájában felgyülemelő papirost (ujság, levélboríték stb.) továbbá összegyűjtenének az elhasznált acéltollak, sztaniol, ólom, régi ruhák, meg rongyok és ez mind egy helyre gyűjtenék össze, hol feldolgozva és értékesítve lenne; bizony szép összeg gyűlne be.

Első pillanatra kissé furesán hangzik, hogy gyűjtsük össze a papirost, rongyokat és sok mást, amit rendesen szemétdombra vagy lomtárba dobálunk; sokan talán gúnyos mosolyban is részesítik az ilyen eszmét s annak fejtegetését; de hangozzék bármily furesán s mosolyogjanak bármily gúnyosan, még is azt mondom, kezdjük összegyűjteni mi is az eldobott figyelemre nem méltatott „maradék darabokat“, lépjünk mi is egyszer a cselekvés terére s kezdjünk kicsiny dolgokkal foglalkozni, megvetett dolgokat megszeretni s meglátjuk, hogy a „kicsiny ezerre szaporodik“, a kis mustármagból hatalmas fa lesz, melynek ágai menhelyet nyújtanak.

Kezdjük el mi is, minden rendelkezésünkre álló eszközzel, egyházunkat erősíteni s Istenországát terjeszteni, akkor meglehetünk győződve, hogy az Ur velünk lesz s megáldja fáradozásunkat, lelkesedésünket, áldozatkészségünket. Mindnyájan tehetünk valamit az Ur szőlőjében csak akarjunk tenni. Az itt kifejtett eszme megvalósítására is mindnyájan törekedhetünk, csak akarjunk; a cél előttünk, az eszközök kezeinkben vannak. Ne restüljünk meg a jótéteményben, mert a maga idejében aratunk, ha meg nem restülünk. Tíz év áll előttünk, elegendő idő arra, hogy előkészüljünk 1917-re. Ha a jubileumi év készületlenül talál minket, úgy mi voltunk azok, akik megrestültünk. Sok oldalról fenyeget minket veszély, tudjuk mindnyájan. „A napok gonoszok, áron is megvegyétek az alkalmatosságot.“

Ti családatyák s anyák, szülők s gyermekek, öregek és fiatalok, vezérek és közkatonák! Ragadjátok meg ezen mostani gonosz napok közepette az alkalmatosságot, határozzátok el magatok között, hogy a házatokban levő rejtett kincseket, maradék darabokat, összegyűjtitek, bármily esekélynek s értékteleneknek is tűnjenek fel. Gyűjtsétek össze lassanként s várjátok,

mig egyszer ki lesz adva a jelszó, hogy hova küldendők!*) Meglássátok, 1917-re a padláskamrákból előkerült, kiszolgált holmiból, igen tekintélyes jubileumi összeg fog összegyülni. A véka is, meg a korszó is meg van ime, csak kezdjünk belőle meríteni. A liszt is, az olaj is a mienk lehet, csak nyujtsuk ki érte kezünket. Szedjük fel a maradék darabokat, hogy semmi el ne vesszen!

Ujbanovce.

Wallrabenstein Jakab.

„Konfirmandusok otthona“ Torzsán.

Az alábbiakban a belmisszió barátaival és a „Missziói Lapok“ olvasóival röviden megakarom ismertetni a Torzsán felállítandó „Konfirmandusok otthonát“.

Magától értetődő, hogy most még nem lehet szó kimerítő évi jelentésről, mert az intézet még ahhoz nagyon fiatal. Hogy azonban az Isten országában való ezen munkálkodásunknak, melyet igaz szívvvel és az Istenbe vetett rendithetetlen bizalommal teszünk, áldásos eredménye is lesz, arról már most teljesen megvagyunk győződve.

Nemcsak szeretett hazánkban, hanem a Gustav Adolfgyletnél is élénk visszhangra és szíves fogadtatásra talált folyamodványunk és szavunk. A Gustav Adolfgylet Jénában tartott 59. főüléséről szóló jelentésben olvasható: „A torzsai konfirmandusok otthona, mely a szétszórt és vallásoktatás nélkül maradó gyermekeket akarja összegyűjteni, sokat ígérő kezdetet jelent.“ Az „Ev. Luth. Kirchenzeitung“ 1907. évi 52. száma pedig azt mondja: „Magyarország egyes helyein, mint Torzsán is, reményt keltő evang. mozgalom indult meg“.

Szeretett hitrokonaink nemcsak szívesen fogadták az eszmét, hanem zsebjeikeit is szívesen megnyitották e célra; ha a szeretet-adományok nem is jöttek széles folyam módjára, legalább kicsi patakoeska alakjában csörgedeztek felénk. Ujévig befolyt az intézet számára **5773 korona 77 fill.** Az Isten áldja meg a jószívű adakozókat! A bányai kerület közgyűlése (1907. évi jk. 54. pontja értelmében) három éven át évi 1000 kor. segélyt biztosított, az egyetemes közgyűlés pedig (1907. évi 134. pontja értelmében) ezen fontos intézmény alapítását örömmel üdvözölte és a pénzügyi bizottságot megbizta, hogy az intézet támogatására vonatkozólag a jövő évi köz-

*) Szerző egy utóbb irt levelében arról értesít, hogy **Morgenthaler** Ferenc *ujpázuai lelkész* (Szerémmegye, postával és vasuti állomással) hajlandó a hozzá küldött „maradék darabokat“ elfogadni s értékesíteni. Kérem azért a „M. L.“ olvasóit s kivált nemesszívű papnőinket s tanítónőinket, hogy kutassák át a padlást, pineét, pajtát és kamarát, gyűjtsenek össze házukban s ismerőseik között minden reájuk nézve már hasznavehetetlen tehát értéktelen tárgyat s küldjék el vasuton vagy postán **Uj pázuára**. Ha pedig a dolog nem érné meg a reá eső szállítási díjat, ugy adják azt el helyben a „zsidónak“ s küldjék a befolyó összeget a *jubileumi emlékalap* gyarapítására. Csak lássunk hozzá a dologhoz habozás nélkül azonnal s meglássuk: az eredmény el nem marad.

gyűlés elé terjesszen kimerítő jelentést és egyuttal indítványt a segélyezés mikéntjére.

A múlt évben 7 gyermeket helyeztünk el jobb családoknál és meg is konfirmáltuk őket; sokkal többen jelentkeztek ugyan, de bármily nehezűnkre esett is, kénytelenek voltunk szerény anyagi eszközeinkre való tekintettel visszautasítani.

Az ideai télen hazánk ezen déli részén sok helyen pusztító gyermek-betegségek léptek fel járványszerűleg, úgy hogy a hatóság egészségügyi szempontból nem akarja megengedni, hogy idegen gyermekek gondozás végett egyes családoknál helyeztessenek el és azért kényszerítve vagyunk új otthont felállítani vagy pedig házat venni.

Hisz ez volt kezdettől fogva forró óhajunk, mert meg vagyunk győződve, hogy a szórványból jövő ezen gyermekek nemcsak gondos vallás-oktatásban kell, hogy részesüljenek, hanem — és ez nagyon hangsúlyozandó — a családi élet által meg is erősítendőek az evangéliumi hitben, a mi sajnálatunkra legyen mondva, sokszor a jobb családoknál sem érhető el, ahol esetleg elhelyezve vannak. Azonkívül kell, hogy a felekezeti különbség fejükbe és szívéükbe, testükbe és vérükbe menjen át, az igében és annak követésében gyakorolni és erősíteni kell őket; ez rendkívüli fontossággal bír, mert újra visszamennek a szórványba, ahol számos viharos támadásnak vannak kitéve. Épen a területileg oly nagy délmagyarországi szórványban van szükségünk ilyen harcedzett seregre, ilyen erőteljes evangéliumi sóra. Azért szükséges, hogy külön erre a célra berendezett és szervezett konfirmandus-otthon lépjen sorompóba, ahol ezek a gyermekek az igazi lutheránus hitvalláshoz hiven tanban és életben neveltessenek.

Amennyire tőlünk telik, még akkor is gondozásunkba akarjuk venni ezeket a gyermekeket, miután már elvégezték a tanfolyamot és elhagyták a konfirmandus-otthont. Azokat, kiknek hajlamuk van valami ipari foglalkozáshoz, derék, hithű mesteremberekhez akarjuk adni tanulásra, ilyenek majd minden evang. községben található nagyobb számban. Ezek azután későbbi éveikben is bizonyára vissza emlékeznek az intézetre, ahol az élet minden nehézségei közt tanácsot és segédelmet találnak.

Mivel a jelenlegi csekély anyagi erő mellett nem gondolhattunk építésre, azért szorult helyzetünkben Isten segítségével bizva, egy házat vettünk 15,000 koronáért; ez a ház 4000 lélekkel bíró községünk főutcájában fekszik, egészen közel a templomhoz és az iskolákhoz; sarokház, amelynek a főutca felé eső homlokzatja 32 méter hosszú, van kertje és udvara több mint 3000 négyzetméter területen.

Itt azután, ha Isten is úgy akarja, későbbben majd a most még szükös anyagi viszonyokkal küzködő intézmény számára lehet alkalmas otthont teremteni.

A vételár három egyenlő részletben törlesztendő. Az első részlet az átíratási és illetékköltségekkel együtt már ki van fizetve. A többinek lefizetésére vonatkozólag pedig abban bizakodunk, hogy a jó Isten szintén utat s módot fog mutatni; mert mi meg vagyunk győződve, hogy ezen

réndkívül fontos vállalkozás t. i. a területileg oly nagy délmagyarországi szórvány számára konfirmandusok otthonát felállítani, hitrokonainknál nemcsak szeretetteljes fogadtatásban részesül és közhelyesséssel találkozik, hanem testvéri segélynyújtás által a szokott uton és módon támogatva is leend.

Adja az ég ura, hogy itt hazánk déli határán, az ecclesia norica legszélsőbb végvárában az evang. testvéri szeretet egy maradandó emléke emelkedjék, amely szegény, üdvsóvár fiatal keresztyének számára magas várul, vigasztaló otthonul és oltalmazó menedékhelyül szolgáljon.

Ugy legyen! Az Ur pedig áldja meg a segítő mentő kezeket és a jótékony sziveket!

Torzsa.

Famler G. A.

A pogányok megtérítésének nagy és fenséges tana. Alapige: Efez. 3, 8—21.

(Missziói prédikáció.)

Louis Harms után közli: Rédei Károly.

(Folytatás.)

II.

Kinek kell a pogányok megtérítésének nagy munkáját elvégezni?

A felelet: „Nekünk, nekünk hívó keresztyéneknek, mindannyiunknak.“ De hogyan lehetséges ez? hogy téríthetünk meg mi szegény, bűnös, gyöngé emberek 1000 millió pogányt? Halljátok, mit mond az apostol: „Nékem minden szentek között legkisebbnek adatott ez ajándék, hogy hirdetném a pogányok között a Krisztusnak végére mehetetlen gazdagságát“. Ime Pál apostol nem tartja tehát magát nagynak, aki tudna és tehetne valamit önmagától, ellenkezőleg ő „minden szentek között legkisebbnek“ tartja magát, t. i. a keresztyének között, a ki nem tud, nem tehet és nem cselekedhet önmaga semmit. De éppen ezért nevezi őt az Ur „választott edénynek“ s kijelenti, hogy ép ő neki kell, hogy nevét „elvigye a pogányoknak, királyoknak és az Izrael fiainak eleikbe“ (Ap. esel. 9, 15). Éppen mivel szegény, kicsiny, gyenge s bűnös embernek tartja magát, az Ur erőssé akarja tenni gyengeségében. Ki erősnek tartja magát, az minden munkát saját munkájának tart, mert szerinte nincs szüksége senkinek segedelmére; a ki azonban gyengének tartja önmagát, az minden munkát Isten munkájának tart, mert Isten segedelme nélkül tudja, hogy mire sem képes. S a pogányok megtérítésének munkája is Istennek munkája, s éppen mivel igazán szegényeknek, gyengéknél, tehetetleneknek véljük önmagunkat s bűneinket és gyengeségünket valóban elismerjük, erőtlenségünkben mellettünk ama mindenható Üdvözítő s az ő nagy munkáját ép a mi erőtlenségünk által viszi véghez. Midőn Mózes 40 éves volt s erejének teljében bátran és dacosan fellép mint Izrael népének megmentője és szabadítója s munkáját azzal kezdi, hogy egy egyiptomit agyonüt — Isten semmit sem tud reá bízni, hanem a pusztába üzi, hogy ott megtanulja kicsinynek érezni magát.

S midőn itt 40 esztendei tanulás után valóban kicsinynek érezte magát s így szólt az Urhoz: „Kérlek Uram, küldjed azt, a kit illik küldened.“ (II. Mózes 4, 13), ime Isten ekkor parancsolja meg neki, hogy menjen s mentse meg népét, mert most már hasznos munkát bizhat reá az Ur. Az öntelt büszke ember semmire sem alkalmas, ép azért Isten sem bizhat reá semmit. Az alázatos ellenben mindenre képes, mert mellette van az Ur, az ő erőtlenségében. Éppen a mi gyengének, erőtlennek, semminek látszó, Isten bölcsesége folytán megszegyeníti az a nagyralátót. Ha megalázódva, mi is ekként szólunk az apostollal: „mi legkisebbek vagyunk minden szentek között“ — Isten eszközeivé válhatunk, hogy szent munkáját véghez vigyük. S ha nem mi keresztények óhajtjuk véghez vinni a pogányok megtérítésének szent munkáját, akkor kicsoda hát? Hiszen egyedül csak mi keresztények birjuk Istennek szent Igéjét, így tehát egyedül csak mi keresztények vihetjük Isten Igéjét a pogányok közé. Egyedül csak nekünk keresztényeknek adatott a „Krisztusnak végére mehetetlen gazdagsága“, így tehát egyedül csak mi keresztények tehetjük gazdagságunkból gazdagokká a pogányokat. Egyedül csak mi keresztények birjuk a keresztség és az urvacora szentségét, így tehát egyedül csak mi részesíthetjük őket e két szentségben. Csak mi tudunk imádkozni, tehát csak mi taníthatjuk meg őket az imádkozásra. Csak mi ismerjük az Üdvözítőt, ki bennünket bűneink bocsánatában részesít, tehát egyedül csak mi hirdethetjük a pogányoknak az Üdvözítőt. És kell is ezt nekünk tennünk, mért mi keresztények a mi Urunknak és Mesterünknek a Jézus Krisztusnak alattvalói vagyunk, ki reánk biza e szent munkát, tehát engedelmeskednünk kell neki. Ha nem teljesítjük, zendülők és lázadók vagyunk az Üdvözítővel szemben, ezek pedig talán még sem akarunk lenni! Ugyan mit mondunk, ha majd az Üdvözítő az ítélet napján megkérdez bennünket, hogy teljesítettük-e ezen ő parancsát: elmenvén mind e széles világra térítsétek meg a pogányokat? Ha akkor kénytelenek leszünk így szólani: Uram! mi nem cselekedtük ezt, vajjon menthetjük-e magunkat azzal, hogy nem tudtuk, hogy ezt is kötelességünk lett volna megtenni? Nem, határozottan ki kell jelentenünk, hogy mi nem is akartuk azt megcselekedni. S ha Ő akkor azt a kérdést intézi hozzánk: mit csináltatok hát? s mi azt feleljük: Uram! nem voltunk mi restek, mert hiszen szántottunk, vetettünk, hajlékot építettünk, adtunk, vettünk és házasodtunk, s akkor Ő azt feleli: helyesen vagyon, de ezek mind a ti magatok dolga, ugyde miért nem cselekedtétek az én dolgaimat is, mit reátok biztam mielőtt elhagytam a földet s visszatértem a mennybe? — akkor ha igazságot akar szólni ajkunk, ekként kell szólanunk: Uram! bizony mi a te dolgaiddal nem törődtünk s a te parancsod teljesítésére sem időnk, sem kedvünk nem volt! S azt hisztik talán, hogy így megállhatunk majd az élők és holtak bírāja előtt, ki meghagyta, hogy mindannyian az ő szüllejének munkásai legyünk s mindenekelőtt az ő országát keressük? A pogány-misszió szent ügyét teljesítnünk kell tehát — mindannyiunknak munkásoknak kell lennünk az ő szüllejében, legyünk bár csak gyermekek, kik még az élet első órájában élünk vagy ifjak, kik a harmadik órában vagy férfiak és

nők, kik a hatodik órában vagy végül öregek, kik a tizenegyedik órában élünk, — nekünk keresztényeknek mindannyiunknak teljesíteniünk kell az Ur parancsát.

S az Ur iránti szeretet ösztönözzön erre bennünket. Avagy elnézhetjük-e, hogy a pogányok az ördögnek szolgálai s a néma bálványok előtt térdelnek? Nemde nem válik-e ez a mi drága Üdvözítőnk dicsőségének szégyenére? S ha mint keresztények az Ur Jézus országának tagjai vagyunk, Krisztus dicsősége a mi dicsőségünk, de ép azért a mi Urunknak a Jézus Krisztusnak dicsőségeért küzdenünk s az ő szent országát terjesztenünk kell, mert hiszen miként az Ur maga mondja: „az én dicsőségemet másnak nem adom, sem az én tisztességemet a bálványoknak“. (És. 42, 8). És a szegény pogányok iránti szeretetnek is ösztönözni kell bennünket, hiszen ők is testvéreink. Ha a szeretetnek csak egy parányi szikrája él bennünk, elnézhetjük-e nyugodt lelkiismerettel, hogy a pogányok a legszerencsétlenebb teremtések, kik a bálványoknak és az ördögnek szolgálai, kik minden képzelhető bünt elkövetnek s Isten nélkül élnek, Isten nélkül hálnak meg s így a kárhozatba jutnak? S mi boldog keresztények, kik ismerjük Istent az Atyát, ismerjük Istent a mi drága Üdvözítőnk a Jézus Krisztust, s ismerjük a Szentlélek Istent, s tudjuk továbbá azon egyedüli utat, melyen minden mi bűneinktől, a haláltól s az ördögnek hatalmától megszabadulhatunk, — oh e mellett nézhetjük-e ölbe tett kézzel, hogyan járnak a pogányok a kárhozat útján, a nélkül hogy tudnák, mi pedig segíthetnénk rajtuk és még sem cselekedszük, hanem hagyjuk őket a poklok mélységébe rohanni? Oh ha majd e pogányok az ítélet napján ujjal mutatnak ránk s így szólnak: im e rest, érzéketlen és szeretetlen keresztények az okai a mi elkárkozásunknak, a mi vérünk ő rajtok, vajjon mit mond ajkunk? nem rettenetes-e önmagunk elkárkozása mellett mások elkárkozásának okát is érezni a lelkiismeret mélyén? Mig ellenben mily boldog öröm és gyönyörűség ha mi, mindannyian, nagyok és kicsinyek, a pogányokat testvérként vezetjük az üdvösség útjára, ha azok a mi szolgálatkészségünk és segítségünk révén üdvözülnek s ott a mennyben boldog örömtől ragyogó arccal ekként kiáltanak felénk: ti nyújtottátok felénk a hűséges szeretet segítő kezét, midőn az uton vérünkben fetrengtünk s a keresztény Anyaszentegyház, vendégfogadó házába vezettedek, hogy segítsetek rajtunk, ti vagytok azok, a kiknek hűséges szolgálatotok által, az üdvösséget köszönhetjük — oh nem boldogító öröm és gyönyörűség-e ez? Igen! ha csak egy lelket is megmenthetünk, nincs annyi kincs és vagyon amivel ez megfizethető lenne, pedig ezeken segíthetünk, ha akarunk! S ha majd az ítéletnapján az Ur Jézus így szól hozzánk: Ti hű szolgálaim vagytok, mert az én munkám cselekedtetek s parancsim teljesítettétek, dicsőségem munkáltatók s országom terjesztésén fáradtatok — oh oly öröm ez, mit ajk ki nem beszélhet, Isten részesítsen bennünket bő mértékben! Így tehát ugyanaz, a mi a szent apostolt ösztönözte arra, hogy a pogányok között hirdette az evangéliomot, ösztönöz arra minket is, mint ép az imént láttuk.

(Vége következik.)

A Lipcsei Misszióról.

(Legujabb hírek.*)

Angerstein, lodzi főlelkész, ki a mult ősszel tanul missziókkal való közelebbi megismerkedés céljából néhány hétig Indiában tartózkodott, tapasztalatait a *Missionsblatt* f. é. első 3 számában írja le röviden s végül a következő tétélekben összegezi: „1. A pogányság s a mohammedanizmus oly hatalom Indiában, hogy annak, ki saját szemével nem látta, nem lehet róla kellő fogalma.

2. A különböző keresztény felekezethez tartozó körülbelül 2000 európai s amerikai misszionárius ezen közel 300 millió lelket képviselő hatalommal szemben elenyésző kicsiny nagyságot képez. Joggal mondotta valaki, hogy mindezen misszionáriusok az egy Benares tartományban, hol 25 ezer brahmin pap él s hova évenként több millió hindu megy mint bucsujáró, találnának elég munkát.

3. Erős hit kell ahoz, melyet a misszionáriusnak nemesak magával kell hoznia hazájából, de Indiában meg is őriznie, ha bátorságát s az evangélium erejében való bizodalmat nem akarja elveszíteni. Szükséges, hogy a misszionárius minden nap maga és övéivel együtt hajtsa meg térdét s hogy benső imában kiáltson az Úrhoz; hogy hivatását lelkiismeretesen betöltse s különösen a) hogy az égaljt kibírja s ne legyen se beteg se lankadt, b) hogy a gyermekeitől való elválás fájdalmát legyőzze, c) hogy a pogányok s a mohammedánok nyelvét s vallási könyveit szorgalmasan tanulmányozza, d) hogy bátorsága legyen, az evangéliumot nyilvánosan s magánosan, mind alkalmas, mind alkalmatlan időben prédikálni, sőt gyalázást és üldöztetést is eltűrni, továbbá e) hogy lelkiismeretes felügyeletet gyakoroljon a keresztények, a tanulók s tanítók s a bennszülött lelkipásztorok felett s hogy, amit különösen akarok még hangsúlyozni, az iskolában, a templomban s az állomáson való sok munkája mellett a pogányok előtti igehirdetést se mulassza el, — szóval, hogy mindig ezen két elvet tartsa szem előtt: „Életemnek minden napja, melyen az Urért s országáért nem teszek semmit, elveszett“ és: „Ha félbeszakitom munkámat, erőm is lankad“. — És mit tegyünk *mi keresztények hazánkban?* Ne csak pénzt áldozunk a misszióért, a mi magától értetődik, hanem rendes missziói órákat is tartunk, hogy gyülekezeteink mindinkább megismerjék a missziót s a feladat nagyságát és imádkozunk szivből úgy a nemkeresztények megtérítéseért, mint a misszionáriusokért, hogy hiven dolgozzanak s el ne fáradjanak se el ne lankadjanak s kétségbe ne essenek. Szükségük van rá; imádkozzunk, imádkozzunk!“

Jellemző a római katolikus misszióinak prakszisára azon felelet, melyet Hoffmann, lipcsei misszionáriusnak adott egy pogány, midőn az „*ökör-ünnepély*“ eredete felől kérdezősködött: Ezen ünnep Jézusnak születésével függ össze, mert — ugy mondá nekik a római katolikus páter — Krisztus

*) L. *Evang. Lutherisches Missionsblatt* m. é. 22.—24. s. f. é. 1.—5. számait.

születésekor az ökrök és a tehenek örömben ugrándoztak s innen eredt a pogányok nevezett ünnepe. — Ugyancsak Hoffmann konstatálja ismét, hogy a rómaiak misszióállomásának szomszédságában a mult évi drágaság alkalmával minden felnőttnak 5 rupiát (8'40 kor.) ígértek, ha áttér hozzájuk.

Ezen gyakorlattal szemben, mely az u. n. „*rizskeresztények*“ megbízhatatlan seregét viszi a keresztény gyülekezetekbe, Gutmann misszionáriusunk a Missziionsblattnak épen egyik legújabb számában igen erélyesen hangsúlyozza, hogy „*az Istenországa fejlődésének a pogányok közt semmi sem árt inkább, mint azon engedékenység és lágy szívűség, mely saját vagy a miszionáló gyülekezet anyagi eszközeivel akarná a pogányok testi szükségleteit kielégíteni. Nincsen bizonyára nagyobb csalatkozás, mint azt hinni, hogy ez által a Krisztusnak sziveket megnyerő szeretete lesz nyilvánvalóvá*“. „Szilárd törvény marad, hogy ott, a hol az *alamizsnaosztogatás* nevezetes szerepet játszik a hittérítői munkában, csak az igehirdetés ereje gyengítettik. A mi feladatunk nem az, hogy a hazai misziógyülekezetnek anyagi eszközeivel a szó szorosabb értelmében való keresztény szeretetet gyakoroljunk, ez annyi, mint mikor virágokat dobunk a jégre, — hanem hogy egyedül Istennek Igéjét hirdessük s hogy mindazt beleépítsük a pogány országba és népbe, a mi *szabad* fejlődését előmozdíthatja“.

Ezen helyes alapelvek természetesen nem zárják ki azt, hogy a pogány népek közt előforduló éhínségek, pestis, a gyengék elnyomása s egyéb kivívó rendkívüli bajok alkalmával a hittérítőnek nem csak joga, de kötelessége is, minden rendelkezésre álló eszközzel segítségre lenni, még ha talán szeretetgyakorlását némelyek rosszul is értelmezik vagy egyenesen vissza is élnek vele. Hogy pedig mekkora inség uralkodik a természettől oly gazdagon megáldott Indiában s talán nem egészen az angol uralom hibája s mulasztása nélkül, bizonyítja azon tény, hogy Indiának 300 millió lakosa közül 60 millió, tehát minden 5-ik ember nem tudja azt, mit jelent jóllakni s hogy 1854—1900-ig *huszonkilenc millió ember éhen halt*. Képzelméleti, mekkora szerepet játszik ez országban a nép szegénysége s mekkora akadálya ez a hittérítői munkának; mekkora befolyással bír a nép erkölcsére s minden viszonyaira, mennyi bölcsesség s türelem szükséges e szegénység leküzdésére a keresztény gyülekezetekben is, melyek javarészt a nép legszegényebb rétegeiből, a páriákból kerültek ki!

A pogányság csupán rendszertelen és céltalan alamizsnaosztogatást üz a szegények közt, míg a kereszténység tanítás, képzés, nevelés és munkalkalmak nyújtásával küzd ellene. Ez uton sikerül neki az alsóbb osztályokat társadalmilag is emelnie, míg másrészt a felsőbb kasztbelieket a keresztény szeretet hangsúlyozásával arra készíti, hogy még a páriát is testvérnek tekintsék. Mit ér el e téren épen a lipesei misszió, noha ennek a kasztrendszerrel szemben elfoglalt józan s enyhe gyakorlata az angol misszionáriusok szemében sokáig erős szálka volt, mutatja Jaeger misszionáriusnak azon jelentése, hogy a szengelpati kosztos iskolában, melyben csak párialeányok vannak, benmszülött munkatársai: 2 tanító, 1 tanítónő és a gazdaasszony mind magasabb szudrakasztból valók. „Pusztán ezen tény, hogy egy tisztos-

séges családból származó szudranő arra adja magát, hogy egy párialeányokkal tele házban lakjék, hogy velök érintkezzék, — már a kereszténységnek a pogányság felett való diadalát jelenti, melyet korántsem csökkent azon körülmény, hogy özvegy léte és szegénysége megkönnyítettek számára ezen elhatározást, mert már az is a kereszténységnek értékes gyümölcse, hogy ilyen özvegy inkább tisztességes munkával akarja kenyerét megkeresni, sem-hogy esetleg becsület nélkül alamizsnákból éljen“.

Misszióink vezetősége igen nagy sulyt fektet arra, hogy misszionáriusaink sokoldalú tevékenységük mellett hivatásuknak különösen azon leg-bajosabb ágát se hanyagolják el, melyet „pogányprédikációnak“ hívják, azaz mely az igehirdetéssel egyenesen a pogányokhoz fordul s e célból utcákon, tereken, vásárok, népünnepek, sőt a pogány bálványok ünnepei alkalmával a nagy bucsujáró helyeken végeztetik. Azonban misszionáriusaink legujabban ismételten azt jelentik, hogy ritkán sikerül most nekik legalább figyelmes hallgatókra akadni, mivel az ind „nemzeti mozgalom“ mind inkább sovinsztikus dühhel tölti el a pogányokat minden európai iránt. Azonkívül több helyütt, pl. Tritsinopoliban gazdag pogányok pénzt gyűjtöttek, amellyel pogány ellenmissziót szerveztek, úgyhogy a fent említett alkalmakkor pogányprédikátorok is lépnek fel, kik szóbeli vitatkozásokkal s a keresztény vallást gyalázó röpiratokkal igyekeznek hittérítőink igehirdetését ellensúlyozni, illetve megzavarni s megakadályozni. Sajnos azon tapasztalat, hogy fegyvereiket rendesen azoktól kölesönzik, kik Európában keresztény theologus létökre azon fáradoznak, hogy keresztény hitünket kritikájukkal lerontsák; gyakran hivatkoznak Straussra, Renanra, Harnackra s hasonló szertelen irányu tudósokra. „Talán“ — mondja Brutzer, előbb wakamba misszionárius, most az indiai Kudelurban — ez az ind pogányságnak teljes bukása előtti utolsó erőmegfeszítése. De ezen kedvezőtlen fogadtatás, visszautasítás, sőt gyalázás dacára sem fogjuk abbahagyni az evangéliumnak tiszta és hamisítatlan hirdetését. A diadal mégis az Övé!“

Hogy misszióink a sajtót is mindinkább az evangélium szolgálatába szegődteti, bizonyítja az, hogy már most öt időszaki folyóirata van Indiában. Ezek a következők: Az „Arunódajam“ (Hajnal), 1863 óta megjelenő havi folyóirat, mely épületes elmélkedéseket, elbeszéléseket, missziói jelentéseket s a misszióra, de a világra is vonatkozó híreket tartalmaz. Művelt olvasóknak, nevezetesen a bennszülött missziói munkásoknak van szánva s azért olvasóinak köre szűk. Előfizetési ára 60 fillér. — Ugyanannyiba kerül a m. évi november óta mint az „Arunódajam“ melléklete megjelenő „Homiletikai Magazin“, melynek az a rendeltetése, hogy azoknak, kiknek vasárnaponként az Igét kell hirdetni, utmutatásul szolgáljon a következő vasárnapok textusainak gyakorlati magyarázatához; szerkeszti öt misszionárius. — Vasárnaponként megjelenő s inkább pogányoknak szánt hetilap a „Padtukotei-Mittiran“, azaz P. Barátja, melyet a svéd Frykholm szerkeszt. Helyi érdekű hírek mellett hosszabb vallási tartalmu cikkeket is közöl s oly előkelő és mérvadó körökbe is eljut, melyek az európai misszionárius előtt különben teljesen elzárkóznak. — F. é. január 1.-je óta a „Tirumál

Nésen“ (Ünnepnap Szives Látogató) jelenik meg vasárnaponként, melynek ára 1 fillér s a tanul gyülekezetek egyszerűbb tagjaihoz fordul inkább. Az első szám építő irányu cikkeeskéket, 2 történetet, beküldött kérdésekre adott feleleteket, a nagy világból s a misszió mezejéről szóló híreket tartalmaz. Szerkesztője *Fehlberg* misszionárius, kiadója *Sámuel* bennszülött lelkész. Ide sorolandó még a *Trankebári Missziói Almanach az 1908. évre*, mely a kalendáriumon kívül, a póstára stbre vonatkozó különböző hasznos tudnivalókat foglal magában, továbbá missziók munkásainak jegyzékét, János Frigyes, szász választófejedelem történetét, a hamburgi Rauhes Haus ismertetését stb.

Megjelent női missziók XII. évi jelentése s a missziói kiadóhivataltól (Verlag der Ev.-luth. Mission, Leipzig, Karolinenstrasse 17) 13 birodalmi pfennigért bérmentve kapható. A mult számban megjelent idevágó cikkünk kiegészítéseül megemlíthetjük még belőle, hogy a madrászi leányközépiskolát, melyet *Hensolt* Augusztá nővér vezet, 77 leány látogatja. Nevezett nővér azonkívül a szenána misszióban is dolgozik, sőt a kórházakban beteglátogatásokat is tesz. A fanatikus pogányoktól lakott „szent“ Majáveramban Prozell és v. Gernet kisasszonyok dolgoznak nagy akadályok közt úgy a szenánamisszióban mint 3 ujonnan alapított pogányiskolában, melyet 227 tanítvány látogat. Missziók legujabban kiküldött tanítónője, *Kabis Márta* kisasszony, szülei házában, Pandurban tanulta a tanulnyelvet. Trankebárban *Männig*, missziói faktor neje azon nagy örömet élte meg, hogy egyik szenánatanítványa kereszténynyé lett, ki eddig vakbuzgó pogánynő volt, bár férje s gyermekei már előbb megkeresztelkedtek volt. A Männigék házában tartott *karácsonyi ünnepély* oly hatást gyakorolt rá, hogy ő is áttért. Azóta *Ruth Szanthammal* szorgalmas templomlátogató s boldog keresztény, ki maga mondá egy ízben: „Mikor még pogány voltam, nem ismertem ezen örömet, most boldog vagyok s örvendek, hogy az Ur Jézust ismerem és szeretem.“

Mintogy missziók mult évi közgyűlése azon jelszót adta ki, hogy: „*Előre Isten nevében!*“ sátorának helyét több tekintetben ki fogja szélesíteni ez évben. Így az eddig Majáveramban működő *Matthes* hittérítő a hátsó-indiai Pinang városába lesz áthelyezve, hogy a Malakka félszigeten levő tanul szórványunkat gondozza; maga Majáveram és vidéke pedig még egy mellékállomást nyer stb.

A trankebári missziói egyháztanács f. évi költségvetése szerint az indiai misszió *havi szükséglete* 34,257 korona, a mi 411,084 korona évi kiadásnak felel meg.

(Folytatása következik.)

Irodalom.

— **Harangszó.** Hat vallásos ének zongorakisérettel. Szerző **Kapi Gyula.** Ára 3 korona. Kapható a szerzőnél Sopronban.

Kapi Gyula, soproni tanítóképezdénk nyugalmazott nagydíjazott igazgatója mint zeneszerző már sok kiváló szerzeménnyel gazdagította hazai zeneirodalmunkat, jelen hat vallásos éneket tartalmazó gyűjteménye azonban a szakértők egybevágó véleménye szerint esemény számba vehető. Első helyen a Miatyánkot, majd Sántha Károlynak: „Fáradt fejem hová hajtsam“ című szép költeményét, aztán Petrőczy Kata Szidónia: „Oh, hogy adhassak hálaikat“ régi klasszikus énekét, negyedik helyen a XXV. zsoltárt (Tehozzád, óh Uram, emelem fel lelkem), ötödször Gyurácz Ferenc püspöknek: „A mélységből küldöm sóhajom“ kezdetű imáját s végül a XXIII. zsoltárt (Az Ur én pásztorom) zenésítette meg benne zongorakisérettel. Kívánatos volna, hogy ezen nagyjértékű mű, melylyel szerző nemcsak magának szerzett dicsőséget, hanem nagy szolgálatot tett egyházunknak is, ott legyen minden evangélikus ház zongoráján s játszása s éneklése közben, miként az estéli harangszó, égfelé irányítsa a szívek érzését. Melegen ajánljuk megszerzését.

— **D. J. H. Wicherns Lebenswerk in seiner Bedeutung für das deutsche Volk.** Herausgegeben von **M. Hennig**, Hamburg. Nagy 8°. 190 oldal. Ára kötve 3 K 36 f.

A némethoni evangélikus egyház ez idén több nagy fiának 100-ik születési évfordulóját ünnepli. A mult számban rámutattunk a nagy *Löhe* Vilmosra, ki 1808 február 21-én született s németországi hitfeleink máris *Wichern* János Henriknek, a belmisszió uttörőjének, a hamburgi híres „*Rauhes Haus*“ nagynevű megalapítójának 100-ik születési évfordulójára készülnek, ki 1808 április 21-én született. Ezen emlékünnap alkalmával jelent meg a „*Rauhes Haus*“ kiadásában a fenti könyv, mely különböző szerzők tollából önálló de egymásba folyó s egymást kiegészítő cikkekből állítja elibé. Az első dolgozatban *Wichern*nek még élő fia, dr. *Wichern* János ismerteti meg atyjának nevelési alapelveivel s a szeretetházak körüli jelentőségével míg a másodikban *Bornhak* elberfeldi lelkész *Wichern*ről, mint a férfidiaakonia megújítójáról szól. Dr. v. *Rohden* *Wichern*nek a fogházak érdekében kifejtett reformátori tevékenységét ismerteti, *Bunke* E. lelkész pedig mint egyházi reformátort állítja *Wichern*t szemeink elé. *Mahling* Fr. *Wichern* szociális jelentőségét írja le, az utolsó cikkben pedig *Hennig* Márton lelkész, a „*Rauhes Haus*“ igazgatója s ezen könyv szerkesztője *Wichern*t mint a belmisszió uttörőjét jellemzi. A szerzők cikkeiket, melyek bepillantást engednek tennünk *Wichern* sokoldalú áldásos tevékenységébe, „*Wichern* összes műveiből“ meritették, melyekből ugyancsak most jelent meg a „*Rauhes Haus*“ kiadásában az 5. és 6. kötet s mely gyűjteményes munkára külön is felhívjuk olvasóink figyelmét. (A 4000 oldalt számláló 6 kötet ez idén kötve 52 márka helyett 30 márka kedvezményes áron kapható.) A fent ismertetett „*Lebenswerk*“ nagyrésztben *Wichern* összes műveinek kivonata.

— **Johann Heinrich Wichern.** Zum Jubelgedächtnis seines 100. Geburtstages dem lieben deutschen Volke erzählt von **H. Petrich**. 96 old., 21 képpel. Füzve 96 fillér, diszkötésben 1 K 80 f.

Ezen műben, melyet szintén a „*Rauhes Haus*“ kiadóhivatala adott ki, a művelt közönség s a tanuló ifjuság találja meg *Wichern*nek mély érzéssel megírt életrajzát s kifejtett működésének, alkotásainak eleven ismertetését. A műnek ugy tartalma, mint külső kiállítása s képdíszje oly értékes, hogy megszerzését a legmelegebben ajánlhatjuk.

— **J. H. Wichern, Ein Osterheld in deutschen Landen.** Von Pastor **M. Hennig**. 16 lap, 11 képpel. Ára 18 fillér; 25 darab à 12 fillér; 50 drb. à 11 fillér stb.

Mivel *Wichern* husvét hetében született s 100-ik születési évfordulója is husvét hetébe esik, azért a szerző ezen népiratkában „husvétí hősnek“

nevezi s joggal, mert Wichern igazán új tavaszt, az irgalmas felebaráti keresztény szeretet feltámadását segítette elő működésével az evangélikus egyházban. Ezen olcsó füzetke vasárnapi iskolákban vagy a konfirmandusok közötti terjesztésre és szétosztásra igen alkalmas.

A „Rauhes Haus“ kiadóhivatala, mely immár 64 év óta látja el a német evangélikus népet jó vallásos iratokkal, fenti kiadványaival szép emléket emelt nagynevű megalapítójának 100-ik születési évfordulójára.

— **Dr. Wichern János Henrik és a hamburgi „Rauhes Haus“.** Hat képpel. Irta: **Gyalog István.** A Wichern jubileuma alkalmából emlékeztetbe hozom a fenti füzetkét, mely a „Missziói Lapok“ IX. évfolyamából mint külön lenyomat kiadásomban jelent meg s 30 fillér előleges beküldése mellett nálam bérmevtve kapható. Egyben felkérem mindazokat, kik az ezen füzetből terjesztés végett hozzájok küldött példányokkal még el nem számoltak, szíveskedjenek azt most megtenni. A befolyó összeg felét a jubileumi emlékalapra fordítom.

— **Doktor Martin Luther.** Nach dem Originalgemälde *Lukas Kranach's* in der Dresdener Galerie. Imperial-Gravüre. Kunstverlag Gerhard Stalling in Oldenburg i. Gr. Nagysága 95×73 cm. Ára csak 4 márka = 4 K 80 f.

Már többször fordultak hozzánk azon kéréssel, hogy ajánljunk egy szobadisznek alkalmas s a nagy reformátorhoz méltó kivitelű Lutherképet. *Ennél jobbat nem ismerünk.* A kép Kranach legsikerültebb Lutherképének hű reprodukciója, mely a reformátort az 1533-ik évből, tehát 50 éves korában állítja elénk, hivatalos ornátusban, a Luthersapkával fején, Bibliával kezében s a megszólalásig hű arkifejezéssel. Nagy szemeinek éles tekintetével mintha be akarna hatolni a szemlélő lelkébe, hogy megtudja hívek vagyunk-e hozzá s elveihez? Nagyságánál fogva a kép, különösen ha szép széles keretbe foglaltatjuk, nemcsak az otthon díszét emeli, hanem bármely tanteremben avagy gyülekezeti tanácsteremben is imponáló hatást gyakorol. Az ár olyan olcsó (megrendelés esetén portó és csomagolás fejében még 70 pf. = 84 fillér melléklendő), hogy a kép tömeges elterjedésre számíthat. Németországban a legfőbb egyházi hatóságok hivatalosan ajánlják terjesztését. Kívánatos, hogy minálunk is minél jobban elterjedjen. Egy evangélikus paplaktól s uri házból sem kellene hiányoznia. — Úgyancsak G. Stallingnél kapható, hasonló nagyságu de széles formájú kivitelben: „*Luthers letztes Bekenntnis*“ címen, Pape V. hires képe, mely a haldokló reformátort abban a pillanatban ábrázolja, mikor dr. Jonás és Cölus azon kérdésére: „Tiszteendő Atya, állhatatos marad-e Krisztushoz és a tanhoz melyet hirdetett?“, a párnáról kissé felemelkedve, megdicsőült tekintettel az utolsó „Igen,-nel felel. Ezen kép ára is 4 márka, sőt a két kép együttes megrendelés esetén összesen 6 márkáért kapható. Tessék megrendelésnél lapunkra hivatkozni.

S. Ö.

Egyházi élet.

Belföld.

— **A Roth Henrik magyar missziói növendék** érdekében lapunk múlt számában közzétett felszólítás nem volt eredménytelen. Eddig 29 K 60 fil. érkezett be részére, mely összeget az I. évnegyed missziói adományával együtt, azzal a kéréssel küldtük be a „Lipcei Misszió“ központi pénztárába, hogy első sorban a szükséges felöltőt vegyék meg rajta részére. Bizunk az Urban, hogy még ezentul is küld majd adományokat Roth neveltetési s eltartási költségeinek fedezésére,

— **A magyar lutheránus naptár** iránti érdeklődés mind nagyobb hullámgyűrűket ver. Egyre sürűbben érkeznek lapunkhoz az ilyen tartalmu levelek: „a ref. szellemben szerkesztett és pápista hirdetésekkel megrakott u. n. „Prot. Arvaházi naptár“ mellett mélyen érezzük mi evang. magyarok egy az evangélikus öntudatot nevelő s erősítő naptárnak szükségét“ stb. Eddig közel ezer példányra érkezett be megrendelés és már munkatársak is jelentkeztek szép számmal. Cimül egyesek az „Evangélikus Népbarát“, mások a „Luther-naptár“, még mások pedig a „Lutheránus naptár“ elnevezést ajánlják. Persze véglegesen mindenben csak akkor határozunk, ha legalább 3000 példány meg lesz rendelve.

— **A pozsonyi diakonisszaintézet** lelkes és tanulságos „röpiratot“ adott ki és küldött meg a gyülekezeteknek, melyben megismertet a diakonissza hivatás eredetével, lényegével és céljával s az intézet hathatós segélyezésére s a diakonisszapályára való lépésre szólítja fel egyházunkat, illetőleg annak élő hittel teljes s ezen magasztos pályára hivatást érző nőtagjait. Gyurácz Ferenc dunántúli püspök lelkes körlevél kíséretében küldte szét az esperesek útján a „röpirat“ a gyülekezeteknek, melyből kiemeljük a következőket: „Méltóztassék Nagytiszteletűséged a diakonisszaügy fontosságára a gyülekezetek figyelmét felhívni és a híveket, nőegyleteket és gyámintézeteket hathatós pártolására buzdítani. Szíveskedjék a lelkésztárs urakat aziránt is megkeresni, hogy törekedjenek gyülekezeteink körében a diakonisszaintézményt, annak feladatát, a diakonisszák munkásságát megismertetni s azon nőket, kik hajlamot mutatnak, az intézetbe kiképzetetés végett belépésre a pozsonyi diakonissza anyaintézetbe ajánlani. Idevonatkozó közelebbi felvilágosításokat szívesen fog adni Schmidt K. J. pozsonyi ev. lelkész.“

— **A dunántúli rabsegélyző egyesület**, mely dr. Schreiner Károly soproni ügyvéd, buzgó egyháztagunk vezetése alatt áll, e napokban küldte szét 1907. évi VIII. jelentését. Ennek keretébe foglalva találjuk az 1907. szept. 6. és 7.-én Pécsen tartott „Országos rabsegélyző-egyleti kongresszus“ lefolyásának ismertetését, mely kongresszus behatóan foglalkozott a „magyar rabsegélyügy reformjával“ és „a gyermekvédelemnek nemzeti, társadalom-erköcsi és közgazdasági jelentőségével“, s mindkét téren kiváló és követésre méltó irányelveket állított a jövő fejlődése elé. — Ami magát a dunántúli rabsegélyző egyesület illeti, annak az igazságügyminister 6000 K rendes évi államsegélyt utalványozott, mely segély révén az egyesület most már fokozott mértékben felelhet meg humánus rendeltetésének. Így a soproni kir. törvényszéki fogház tőzsomszédságában 500 K bérösszezen kertet bérelt, a hol a letartóztatottak a konyhakertészetben jártasságot szereznek, hogy kiszabadulásuk után ezen gazdasági ág megadhassa nekik mindennapi kenyerüket s így ismét a társadalom hasznos tagjaivá váljanak. Az egyesület alapító tagjainak száma a lefolyt egyesületi évben nyolccal 139-re, a rendes tagok száma pedig tizeneggyel 159-re emelkedett s 5447 kononát fordított rabsegélyezésre, mely összezen leginkább a fegyencek szerencsétlen családtagjai részesedtek, de tekintélyes rész jutott belőle a kiszabadított raboknak és fegyenceknek ruhára, utiköltségre, szerszám beszerzésére s „első segély“-re. Kívánatos, hogy ezt a nemes hivatásu egyesületet egyházunk is hathatósan támogassa (alapító tagsági díj egyszerismindenkorra 20 K., rendes tagsági díj évi 2 K), hogy fokozott mértékben betölthesse a keresztény mentő szeretet szent munkáját.

— **Az „elitáltak száma“** egyébként a kormány által nemrég kiadott jelentés szerint, mint mindenütt széles e világon, ugy hazánkban is *egyházunkban a legkisebb*. E jelentés szerint a Magyarországon 1906. évben bíróságilag elitáltak száma: róm. kath. 36,262, gör. keleti 13,549, ref. 10,816, göi. kath. 10,581, ágost. h. evang. 3555, izraelita 2762, unitárius 290,

egyéb s felekezetenküli 18. Igy tehát a szoros értelemben vett Magyarországon az egyes vallásfelekezetekből minden 100,000 lakos közül elítéltetett: gör. keleti 619, gör. kath. 577, ref. 448, róm. kath. 445, unitárius 426, zsidó 334, *ágost h. evang. 284.* — Ime, most azon közismert tényhez, hogy egyházunknak van legkevesebb analphabétája még az a felemelő tudat is járul, hogy velünk van a bíróságnak legkevesebb dolga. Bizony, ha az *evangélium* hatná át minden ember szívet, ugy iskolákká s egyetemekké lehetne átváltoztatni a börtönöket és fogházakat!

— **Szepesmerényben** Gura Jenő lelkész március 8-án vallásos estély alakjában felemelő Gerhardt Pál ünnepélyt rendezett, melyben a lelkész Gerhardtot mint luth. hitvallót s vallásos énekköltőt ismertette, Loipersbach Gusztáv tanító Gerhardt egy passziói énekét szavalta el, közben pedig a mindennapos és ismétlő iskolás gyermekek Gerhardt több klasszikus énekét adták elő. Az ünnepély iránt, mely az orgonaalapra 42 koronát jövedelmezett, nagy érdeklődés mutatkozott s általános az óhaj, hogy ilyen ünnepélyek a hivek vallásos érzületének emelésére máskor is rendeztessenek.

Külföld.

— „**Közösségi keresztyénség.**“ A mi korunk tapasztalatokat tesz a III. hitcikk terén. Az egész közösségi keresztyénség (Gemeinschafts-Christentum) mozgalma nem egyéb mint a lutheri egyházfogalom „korrigálása“. Az új egyházfogalom az egyház imáját, a Miatyánkot is korrigálta, mert a tiszta és hamisítatlan ige hirdetését semmibe sem veszi, de folytonosan a „Lélek“ után sóhajtozik. Végre el is jött a „nyelvek“ *Lelkének* várva várt ideje. Először Amerikában, majd Ázsiában, végre Európában s utoljára Németország szívében Cassel városában lépett fel. De a dicsőség itt nem tartott sokáig. A közösségi keresztyénségnek a múlt év végén Barmen városában összegyűlt vezérférfiai megállapították mint komoly tény, hogy napjainkban Casselben és más helyeken némelyek, akik hívőknek voltak elismerve, nyelvek adományát vették, *amely nem volt a Szentlélektől.* Megállapították azt is, hogy a Lelkek megvizsgálásának tehetsége vajmi csekély az ő körükben s ezen szegénység az ő bűnük. — Örvendetes jelenség ez a hübnálat. Ezen nyelvek lelkének története azonban arra int bennünket, hogy ne csak a hitetlen tudományyal szemben, hanem a „hivó“, „élő“ keresztyénség ujtásaival szemben is nagyon óvatosak legyünk s a Miatyánkot továbbra is az *első* kérésen kezdjük ne a *másodikon!*

— **Az amerikai methodisták** legujabban ismét 400,000 korona segélyt szavaztak meg a norvég, svéd és dán lutheránusok közt való *misszionálásra.* Hiába, a szekták leginkább a luth. egyházat „szeretik“.

— **Theologusok az iskola szolgálatában.** Ezerre tehető azon német evang. theologusoknak száma, akik nem egyházi, hanem iskolai szolgálatban vannak mint tanulók és tanárok a különböző középiskoláknál alkalmazva. Ezen tényállás okát részint a csekély papi fizetésben kell találni, részint pedig azon szomorú körülményben, hogy sokan dogmatikai kételyek és az emiatti rendszabályozástól való félelem következtében a tanszakba lépnek át. A hitvalláshoz hűtlen „modern“ theologusokat azonban nem élteti általában a félelem és visszavonulás lelke. Ők nem csak aktíve részt vesznek a lelkek harcában, hanem a keresztyénség terjesztésében, a misszióban is megpróbálkoznak. 1884-ben alakult ezen célra az általános ev. protestáns misszióegyesület, amely főleg Japánban működik. Eredményüknek csekély volta legujabban azon nyilatkozatra készté Troeltsch tanárt (a modern theologia legmodernebb irányzatának szószólóját), hogy az ő keresztyénségük **nem alkalmas a misszionálásra.** Mindazonáltal, azt kívánja, hogy

az ujhítü keresztyénség érdeklődjék az óhitüek által üzött misszió iránt és támogassa azt részvétél s sympathiájával. Hogy ezen érdeklődés magára az érdeklődökre nézve jár a legnagyobb haszonnal, mutatja a következő példa: A modern theologia tudvalevőleg Pál apostolt mint a keresztyénség megrontóját elveti. *Munzinger*, az „ált. ev. protestáns misszióegyesület“ egyik japáni misszionáriusa szintén modern theologus, de a missziói működés és Pál apostolnak mint misszionáriusnak tanulmányozása ellenkező vagyis a helyes nézetre hozta. Ujabbán kiadott: „Pál apostol Korinthusban“ címü könyvében oly remekül rajzolta Pál apostolt mint misszionáriust, mint embert, keresztyént, apostolt, predikátort, lelki gondozót, gyülekezet alapítót és szervezőt, hogy Warneke tanár, a missziói tudomány első kapacitása, látható örömmel irodalmi nyereségnek tartja e könyvet és konstatalja, hogy csakis a Pál apostol személyiségébe és misszionáriusi munkásságába való elmélyedés óvta meg a modern, kritikus állásponton levő theologust attól, hogy Pál apostolt ő is — elvesse!

— **A neuendettelsai misszió** 1886-ban alakult és eddig úgy szólván kilátás nélkül dolgozott. Most végre megjött az aratás ideje: 1906 elején 127, 1907 elején 743 és 1908 elején 1100 megkeresztelt tartozott ezen misszióhoz Ujguineában.

— **Keletafrikában egy új fetis lépett fel:** *Alberewa*, kinek tiszteletére pálinkát isznak s kinek nevében mérges italok által számtalan embert megölnek. Eddig azt hittük, hogy csak a pápás egyházban csinálnak ujabb és ujabb imádandó szenteket a buzgó hívek s ime a pogányság fája is zöldül és ujabb hajtásokat hoz. Az új fetis papja az állítja, hogy ő kuruzslattal akárkinek árthat. A ki haragjától menekülni akar, kénytelen tőle orvosságot venni s éppen ezen italban adatik, főleg a gazdagoknak — méreg, melynek hatása alatt lassan elpusztulnak. A vagyont a főnök és segitőtársa, a fetispap, közösen áhitozzák.

— **Orvosi misszió.** Koreában az orvosok legfőbb gyógyszerköze a tű. Kezelése valóságos tudomány az ottani orvosok állítása szerint, a melyet azonban eurpai ember meg nem érthet. A nép vakon hisz a tűben. Minden betegségben az utolsó remény a tű. Azt hiszik, hogy a tűvel csinált lyukon kimegy az emberből a gonosz lélek, a mely a betegséget okozta. Noha már a gyermeket is ijeszti a tűvel, mégis mindenki kívánja betegségében. Ha meggondoljuk, hogy a koreai orvosnak sejtelve sincs a bonctanról, elképzelhetjük, hogy milyen következményekkel jár az ő gyógykezelése. Néha nemesebb szerveket is átlukaszt és siettet a halált. A tűnek desinficiálásáról szó sincsen a miért is sok bajnak, betegségnek terjesztője. Kéz vagy lábtöréseknél a helyett, hogy a csontok végeit összeillesztenék, a törés helyét minden oldalról átszurják — a tűvel. Ilyen és ehhez hasonló nyomort minden pogányországban találunk. Azért mentek ki a pogány országokba a *missziói orvosok*. Legujabbán (1906. végén) Németországban is alakult egy orvosi missziói egyesület, a mely 1907. végén tartotta a Majna melletti Frankfurtban első gyűlését. Az egyesület Tübingen egyetemi városban fog saját intézetet építeni, a melyben klinika is lesz a tropikus betegek számára. Az építkezéshez 250,000 márka kell. Ha 150,000 márka meglesz a tavaszig — azonnal megkezdik az építkezést. Az intézet vezetője Dr. med. Fiebig jénai nagynevű orvos lesz, a ki 22 évig volt Indiában állami orvos és kiterjedt tapasztalatokat szerzett a tropikus betegségek terén s aki az ott működő rajnai misszióval szoros összeköttetésben állott, úgy hogy az orvosi tudomány és praxis, nemkülönbén a missziói érdekeltség tekintetében páratlanul alkalmas vezetőnek ígérkezik. — Mivel a pogány nők általában férfi orvos segítségét igénybe nem vehetik, azért az angol és amerikai missziók női orvosokat is küldöttek ki nagy számban: eddig 530-at. A német orvosi

missziói egyesület ezen körülményt is tekintetbe vévén, intézetével kapcsolatosan otthont akar nyitni női orvosi hallgatók valamint missziói nővérek és misszionáriusok menyasszonyai számára is, akik orvosi ismereteket ohajtának elsajátítani. Ezen otthonra 50,000 márkát kér az egyesület a missziót szerető nőktől! Ki merne nálunk ily merészen reménykedni, midőn egy külvagy belmissziói intézmény létesítéséről van szó, például a *pozsonyi új diakonisszaház* felépítéséről?

— „**A falusi egyház.**“ Németországban is évtizedeken át tétlenül nézték a falusi népnek sereges költözködését a városokba. Az ebből eredő szociális és erkölcsi kár mindnagyobb mérveket öltött. Panaszkodnak a nép barátai, de nem talált senki utat-módot annak ellensúlyozására. Most megkísérlik olyan formán, hogy a falu lakóival megkedveltetik otthonát, nemezebb szórakozásra szoktatják s amennyire lehet jólétét előmozdítják. Az egyház is tevékeny részt vesz ezen mozgalomban. Nem régen egy külön lap indult meg, amely igen helyesen a mozgalom központjába helyezi a falu templomát. A lap címe azért „Die Dorfkirche“; célja: irányt, buzdítást adni a kegyességnek népies formában való fentartására és fejlesztésére. Az eddig megjelent öt szám igazán kiváló tartalommal bír. A ki a nép jellemét, sajtóságát, szokását jóakaró lélekkel tanulmányozni s ez uton a nép szívéhez férkőzni akar, annak ez a lap nagy szolgálatot tehet. Hiszen igaza van a kiadónak, hogy mi papok, tanítók, nevelők rendszeren úgy jövünk faluhelyre, hogy a nép belső életét egyáltalában nem ismerjük. Manapság a misszionárius sokkal jobban van előkészítve a pogányok számára, mint a mi theologusaink a parasztok s a falusi viszonyok számára. A misszionáriust sokkal több türelemre tanítják az idegen népek szokásai és hagyományai iránt, mint bennünket apáink ősi szokásai iránt. Mi gyakran honosak vagyunk minden létező és létezett vallásban, csak ott nem, ahol állunk, a mi falunk egyházi életében.

— **A misszió áldása.** Eddig a misszió áldását a honi egyházra főleg abban látták, hogy felkölti annak buzgóságát, hitéletét. Csodálkozással látjuk most, hogy az idegen népek behatóbb ismerete lehetővé teszi saját népünk mélyebbreható ismeretét és arra buzdít bennünket. Tudjuk pedig, hogy csak önnön magunk ismerete által fog a kereszténység mi bennünk mélyebb és mélyebb gyökeret verni és mind tökéletesebb és tisztább alakban fejlődni. — Még sokat fogunk tanulni a missziótól. Minél nagyobb az érdeklődés iránta, annál nagyobb a haszon belőle. A legnagyobb hasznot különösen Stosch berlini lelkész és volt misszionárius, de Warneck tanár is szókta hangoztatni, azt t. i. hogy a misszió folyamánya: *a Szentírásnak teljesebb megértése.*

H.

Egyről-másról.

— **A korcsmában.** Egy csapszékben közel az eladási asztal mellett egy törzsvendég ült és a következő párbeszédet hallotta: „A bor feleségemnek kell, aki két hónap óta betegen fekszik. Mibe kerül egy üveg a legolcsóbból?“ — „Egy korona ötvenbe.“ — „De aztán jó-e?“ — „Ebből már bátran ihat a felesége.“ — „Igaz, hogy minden fillért szárazon kell tartanom, ugy szólván összes pénzem elfogyott s a gyógyszerészt is ki kell fizetni, de azért szegény feleségemnek mégis a legjobbat szeretném adni. Azért valamivel még többet is áldozhatnék. Mennyibe is kerül a következő?“ — „Egy korona hetvenöt.“ — „És sokkal jobb ez? Hadd igyon beteg feleségem jó bort!“ — „Bizony a különbséget megérezni!“ — „Aztán még drágább bora is van?“ — A vendéglős, ki már unni kezdte az alkut, mo-

solgott s így felelt: „Bizony van, de az aztán olyan drága, hogy üvegjét meg se bírná fizetni, akármennyire is nyulna tárcájába. Mennyire volna szükségére?“ — „Oh, egyelőre csak egy üvegre, nem bírok többet vásárolni — de adjon a két koronásból, mert szeretnék a feleségemnek valami igen jót hozni.“ — Erre a törzsvendég hozzájuk lépett s így szólt a vevőhöz: „Kedves barátom, van-e Önnél egy cégjegyével ellátott kártya?“ S mint egy fénysugar villant át a szegény ember agyán: Ez az Ur alighanem dolgoztatni akar nálam, látja rajtam, hogy cipész vagyok, bizonyára jó vevőm lesz. Remegve a sietségtől elővett egy cédulát s átnyujtva így szólt: „Igenis uram, ha szabad szolgálnom!“ Az öreg ur gondolta magában: Mindenekelőtt én szeretnék neked szolgálni. S kezét a cipész vállaira fektetve hangosan így szólt: „Barátom, ugy-e Ön szívből szereti beteg feleségét?“ A cipész ezen kérdésre egy őszinte igennel akart felelni, de könnyü már is folytak s bár egy szót sem tudott szólni, ezek is elég világosan beszéltek. — Erre a derék törzsvendég így szólt: „Nos, menjen hát haza, a bor nem-sokára utána jön. Az üvegek számáról és a bor áráról majd én gondoskodom. Feleségének mielőbbi gyógyulást kívánok. Mars, mars! Ne köszönjön! Én tábornok voltam! Előre a feleségéhez!“

Persely.

1908. február 21-től március 20-ig a következő adományokat vettük:

1. **A Lipcsei Misszió részére:** és pedig: a) *általános missziói célokra:* English Fr. lelk. Szeghegy 1 K, Wallandt K. lelk. gyűjtése Csikostöttös 3 K 47 f. Bikács missziói adománya 5 K; b) *Roth Henrik missziói növendék részére:* Tomka K. lelk. Vas-Ókörtvélyes 5 K, Pálmay L. lelk. Győr 5 K, Karsay Imréné urnő Szilsárkány 1 K, Pusztaföldvár gyülekezet 2 K. Rédei K. lelk. Pusztaföldvár 1 K, Kotsch M. lelk. Pusztavám 5 K, Névtelen egyháztag Torzsa 5 K, D—n K—ly, B—d 3 K 60 f, Albrecht G. lelk. Nagyszombat 2 K. *Összesen 39 K 07 f. Eddigi főösszeg 119 K 14 f.*

2. **A reformáció négyszáz éves jubileumának belmissziói emlékalapjára:** English Fr. lelk. Szeghegy 1 K, Krahulecz A. lelk. Grinád 1 K, Scholtz Ö. lelk. Ágfalva (eladott népiratkák utáni nyereség) 2 K 88 f, Wallrabenstein Jakab lelk. gyűjtése Ujbanovce 34 K (és pedig Wallrabenstein J. 6 K, Brenner K. tanító 4 K, Schleicher Péter 3 K, Weber Friedrik 2 K. Böhmler Henrik 2 K, özv. Wittich Flórián 6 K, Weber Vilmos 1 K, Ujbanovce egyházközség 10 K), Albrecht G. lelk. Nagyszombat 2 K. *Összesen 40 K 88 f. Eddigi főösszeg 92 K 08 f.* (Gyümölcsözőleg elhelyezve a 2,401.651. számú m. kir. postatakarékpénztári betétkönyveeskében.)

A nemesszivü adakozóknak hálás köszönetet mondva, lapunk perselyét továbbra is olvasóink s barátaink áldozatkészségébe ajánljuk. **Szerkesztőség.**

Üzenetek.

Többen fordultak a „M. L.“-hoz azon kéréssel, hogy fordítsak nagyobb figyelmet a külföldi evang. egyházi élet ismertetésére, mivel annak ismerete magunkra nézve is nagy előnnyel járna. Most örömmel jelenthetem, hogy sikerült a „Külföld“ rovat részére egy kiváló munkatársat megnyernem, ki már ezen számban megkezdte működését s ezentul minden hónapban gazdagon ellátja majd a lapot külföldi hírekkel. Remélem, hogy ezáltal sokakra nézve még kedvesebb és értékesebb lesz folyóiratunk. — **M. E. E.** A kézirat lapzárta után érkezett s így csak a jövő számban jöhet. — **G. K. P.** Mint látni tetszik ezen számtól kezdve kiváló súlyt fordítunk a külföldi missziói s egyeb egyházi hírekre.

A „Missziói Lapok“ kiadóhivatalánál
Ágfalva (Sopronmegye)

megrendelhetők a *dunántúli ág. hitv. ev. lelkészegylet* kiadásában
megjelent remek kivitelű

magyar nyelvű konfirmációi emléklapok.

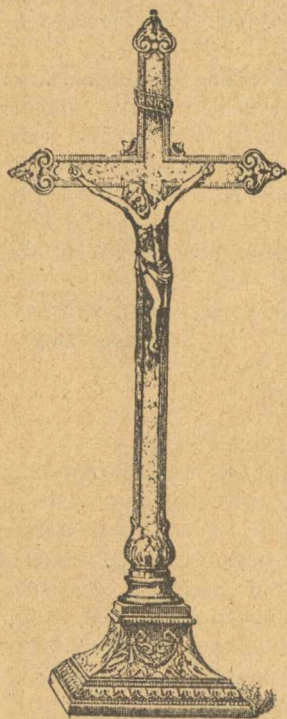
Továbbá a **Johannes Schrott** műintézetében, **Frankfurt a. M.**
megjelent művészi kivitelű

német nyelvű konfirmációi emléklapok.

25 darab emléklap ára 5 korona. Azonfelül minden egyes
darab ára 20 fillér. *Csomagolási, vám- és postadíj minden egyes
rendelésnél azonfelül 1 korona.*

A nyelv megjelölésével megrendelt emléklapok a pénz előleges beküldése
után, jól csomagolva, bérmentve, postafordultával szállítatnak.

25 darabnál kevesebb nem rendelhető.

**Pontos és legjobb órák
5 évi jótállás mellett!**

Egyházi szent edények,

ugymint: oltári feszületek s
gyertyatartók, urvaországok,
keresztelő-kannák,
borkancsók, china-ezüst disz-
* * * tárgyak, * * *

arany s ezüst ékszerek

evőeszközök, részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrende-
lésre különös gondot fordítok.
Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen
és bérmentve.

Polgár Kálmán

műorás és ékszerész

Budapesten, VII., Erzsébet-körut 29. sz. alatt.

A protestáns egyházak szállítója.